

Bilag 1.

RETSPLEJEUDVALGET.

Adr. Højesteret, Christiansborg.

København, den 31. Oktober 1931.

Til Justitsministeriet.

I Skrivelse af 30. f. M. har Justitsministeriet begæret Retsplejeudvalgets Erklæring i Anledning af en paatænkt Ændring i Retsplejelovens Kapitel 77. Denne Ændring tænkes ifølge Justitsministeriets nævnte Skrivelse at gaa ud paa, at der, naar en Nævningesag er optaget til Doms, jfr. Lovens § 906, skal vælges 3 Nævninger til at tiltræde Retten og som Medlemmer af denne deltage i Sagens Paa-dømmelse, dog ikke i de i § 908, 4de Stykke, og § 909 omhandlede Afgørelser. Valget skulde foretages af Nævningerne under Ordførerens Ledelse efter Forholdstal.

Retsplejeudvalget tillader sig i denne Anledning at bemærke følgende:

Der er her Tale om en gammel Kending, idet Forslag i samme Retning i 60—70'erne kom frem i Tyskland under Debatten mellem Tilhængerne af Schwurgerichte og Schöffengerichte som et Led i de førstes Bestræbelser for at skabe Overgangsformer, der kunde yde en vis Beskyttelse mod Nævningernes befrygtede Egenraadighed og Utilbøjelighed til at følge Retsbelæringens Anvisninger, hvilke Tendenser man mente at kunne holde i Tømme paa den ene Side ved at give Retten Adgang til at deltage i Nævningernes Overvejelser vedrørende Skyldspørgsmaalet, paa den anden Side ved at give Nævningerne Adgang til gennem Repræsentanter, der dog var af et ringere Antal end Dommerne, at fremstille deres Synspunkter for disse.

Naar man sluttelig opgav at slaa ind paa slige Veje, skyldtes det dels Uviljen mod at omforme Juryen paa uhistorisk og uprøvet Maade, dels Overbevisningen om, at det folkelige Element kun i kortere Tid vilde føle sig tilfredsstillet ved saadanne Indrømmelser og Mellemveje, men — naar man først forlod den historiske Basis — stadig vilde kræve nye Indrømmelser, der, hvis de skulde tages til Følge, vilde resultere i rene Folkedomstole, i hvilke det sagkyndige Element enten forsvandt eller kun var tilbage som et Skin. Og ud fra Overbevisningen om, at slige Domstole vilde være en Fare for Individernes Krav paa, at Domstolene skulde være et Værn for deres Retsgoder og en Betyggelse mod Vilkaarlighed, fandt man det da rettest at undlade at komme ind paa et Skraaplan, der før eller senere vilde føre til slige Tilstande.

Med Hensyn til det foreliggende Forslag maa man efter Retsplejeudvalgets Mening være klar over, at, selv om Forslaget paa en vis Maade kan siges at gaa ud paa at indføre en Domsmandsordning, indskrænket til Strafadmaalingen, bliver de 3 Nævningers Stilling, naar de skal repræsentere Nævningeholdet, ganske forskellig fra almindelige Domsmands, der kun stemmer paa egne Vegne. Følgen vil nemlig være, at Udbyttet af de Redegørelser og Meningsudvekslinger, som er Forudsætningen for Værdien af de almindelige Domsmands Medvirken, her paa Forhaand er præjudiceret ved Nævningeholdets forudgaaende Afstemninger og Vedtagelser, som de 3 Nævninger selvfølgelig maa anse sig for bundne ved, selv om de — hvad man dog ikke kan undgaa at regne med som en Mulighed — ikke ligefrem møder med bundne Mandater. Man maa derfor efter Retsplejeudvalgets Formening forvente hos de 3 Nævningerepræsentanter at møde enten en stejl Fastholden ved de Forudsætninger, som deres Mandanter er gaaet ud fra — henholdsvis de Instrukser, disse har givet dem, — eller — hvis de er forhandlingsvillige — stadige Ønsker om at konferere med deres Mandanter om de foreliggende Forhandlingsemner, — i begge Tilfælde Former for